vers VO OR vers

LEZING 2
43 MINUTEN

EZRA

4-6

Tegenstand, hervatting en voltooiing van de tempelbouw in Jeruzalem.

GELEZEN UIT

Herziene Statenvertaling

BELUISTER OF BEKIJK

versvoorvers.org/ezra/4-6

BELUISTER OF BEKIJK

Inhoud

1	De terugkeer en het fundament van de tempel	2 min	4
2	De Samaritanen en hun verzet tegen de bouw	4 min	5
3	Latere tegenstand als tussengedeelte	3 min	7
4	De klachtenbrief aan Arthahsasta	4 min	9
5	Jeruzalems verleden als opstandige stad	2 min	11
6	Arthahsasta beveelt de bouw te stoppen	4 min	13
7	De tempelbouw komt stil te liggen	3 min	15
8	Haggaï roept op de tempelbouw te hervatten	4 min	17
9	Zacharia roept het volk terug naar God	3 min	20
10	Tattenai onderzoekt de bouwvergunning	5 min	21
11	Darius bevestigt het bouwbevel van Kores	3 min	25
12	Perzische steun en gebed voor de koning	2 min	28
13	De tempel voltooid, ingewijd en in gebruik	3 min	29
14	De tempel van Zerubbabel tot Herodes	2 min	31

Om verder te lezen 32

1

De terugkeer en het fundament van de tempel

Nu komen we bij Ezra hoofdstuk 4. De mensen waren uit Babylon naar Jeruzalem teruggekeerd om de herbouw uit te voeren. Tot nu toe hadden ze alleen het altaar opgericht en waren ze tijdens het Loofhuttenfeest weer met de offers begonnen. Vervolgens hadden ze het fundament van de tempel gelegd. Dat fundament was blijkbaar al duidelijk minder dan het fundament dat Salomo had gelegd.

De tempel van Salomo was natuurlijk een van de wereldwonderen. Aan Salomo's middelen, zijn financiën en dat alles leek geen einde te komen, dus hij spaarde kosten noch moeite. De mensen van Juda beschikten ongetwijfeld over behoorlijk wat middelen, maar bij lange na niet over wat Salomo had. Ze moesten met een kleiner budget werken en maakten een veel minder rijk uitgevoerde tempel. Blijkbaar was bij het leggen van het fundament al duidelijk dat deze tempel niet precies zo zou worden als die van Salomo. Er kunnen niet heel veel mannen zijn geweest die oud genoeg waren om zich die te herinneren. Maar sommige mannen daar waren oud genoeg om zich de oude tempel te herinneren, en zij huilden. Anderen juichten en verheugden zich gewoon toen ze zagen dat het fundament werd gelegd.

Nu hoofdstuk 4:

> Toen de tegenstanders van Juda en Benjamin hadden gehoord dat de ballingen een tempel bouwden voor de HEERE, de God van Israël, kwamen zij naar Zerubbabel toe en naar de familiehoofden en zeiden tegen hen: Laten wij samen met u bouwen, want zoals u zoeken ook wij uw God. En aan Hem offeren wij sinds de dagen van Esar-Haddon, de koning van Assyrië, die ons hierheen heeft laten trekken.
>
> EZRA 4:1-2

2

De Samaritanen en hun verzet tegen de bouw

Dit waren de mensen die Samaritanen werden genoemd, omdat Samaria de hoofdstad van het noordelijke koninkrijk was geweest. Toen het viel, hadden de meeste overlevenden van het noordelijke koninkrijk zich daar verschanst en hielden ze stand tegen de Assyriërs. Ze werden uit die stad weggevoerd, en de Assyriërs brachten nieuwe mensen uit andere volken om het land te bewonen. Er wordt ons verteld:

> Zij vreesden de HEERE maar dienden ook hun goden, overeenkomstig de handelwijze van de volken waaruit men hen weggevoerd had.
>
> 2 KONINGEN 17:33

Dit waren geen Israëlieten. Dit waren geen mensen met een Joodse achtergrond. Het waren mensen uit allerlei heidense volken. Maar hun was het een en ander geleerd over de wegen van Jahweh. Ze vreesden Hem, omdat ze bang waren dat er leeuwen zouden komen die hen zouden opeten als ze geen offers aan Jahweh brachten. Dus:

Ze hadden ontzag voor de Heer en dienden de andere goden.

Ze zeggen:

We dienen jullie God al die tijd al. We brengen al die tijd dat we hier in het land wonen offers aan jullie God, dezelfde God als die van jullie.

Dit waren mensen die aanboden om te helpen bij de bouw van de tempel. Zerubbabel stond daar niet welwillend tegenover, omdat hij wist dat ze geen Israëlieten waren en dat ze niet werkelijk ware aanbidders van Jahweh waren. Ze aanbaden veel goden, en hij wilde niet dat ze zich met het project gingen bemoeien. Er is reden om te geloven dat ze dit alleen aanboden om van binnenuit bij het project betrokken te raken, zodat ze het konden saboteren. Ze worden namelijk de tegenstanders van Juda en

Benjamin genoemd. Het waren mensen die niet instemden met wat hier gebeurde. Dus boden ze aan te helpen, misschien zodat ze het project van binnenuit schade konden toebrengen.

> Maar Zerubbabel en Jesua en de overige familiehoofden van Israël zeiden tegen hen: Het is niet aan u en aan ons om samen een huis voor onze God te bouwen, want wíj alleen zullen het bouwen voor de HEERE, de God van Israël, zoals koning Kores, de koning van Perzië, ons geboden heeft.
>
> EZRA 4:3

Natuurlijk doen ze dit vanwege God, niet vanwege Kores. Maar ze kunnen zich op Kores beroepen als degene die hun toestemming heeft gegeven om het te doen. Ze zeggen:

Als jullie het hierover niet met ons eens zijn, moeten jullie dat maar met Cyrus, de koning van Perzië, bespreken, want hij heeft ons de opdracht gegeven en we gaan het zelf doen.

> Het volk van het land ontmoedigde het volk van Juda en zij joegen hun schrik aan bij het bouwen.
>
> EZRA 4:4

We weten niet hoe dat er in de praktijk uitzag:

Ze werkten hen tegen bij het bouwen.

[Vertalersnoot: De spreker volgt hier de Engelse formulering ‘troubled them in building’, die ruimer is dan ‘zij joegen hun schrik aan bij het bouwen’ in het Nederlandse citaat.]

Misschien kwamen ze 's nachts en braken ze het werk af dat de Joden overdag hadden gedaan. Of misschien leidden ze hen af. Of misschien pleegden ze terroristische aanslagen en wat al niet meer. Het ontmoedigde de mensen van Juda terwijl ze

probeerden te werken, dat deze mensen hen lastigvielen en verhinderden dat ze het werk afkregen.

Er staat:

> En zij huurden raadslieden tegen hen om hun plan te verijdelen, al de dagen van Kores, de koning van Perzië, tot aan het koningschap van Darius, de koning van Perzië.
>
> EZRA 4:5

Dat zullen advocaten zijn geweest, blijkbaar om de belangen van de Samaritanen tegenover de Joden te behartigen aan de Perzische gerechtshoven.

Darius wordt soms anders uitgesproken.

3

Latere tegenstand als tussengedeelte

We krijgen geen gedetailleerde beschrijving van deze tegenwerking. Het lijkt alsof dat wel zo is, omdat de volgende verzen brieven bevatten die aan de koningen van Perzië werden geschreven om hen ertoe te bewegen de Joden te laten ophouden met de bouw van Jeruzalem. Maar de brieven die we in vers 6 krijgen, en vooral in de rest van dit hoofdstuk, bijna tot en met vers 22, zijn niet in deze tijd geschreven. Deze brieven stammen uit een andere tijd, en wel uit een latere tijd.

Blijkbaar had Ezra bij het samenstellen van dit boek geen afschriften van de brieven die aan Kores waren geschreven om hem op andere gedachten te proberen te brengen. Blijkbaar zijn die brieven verloren gegaan of zijn ze niet voor ons beschikbaar. Maar Ezra had wel toegang tot soortgelijke brieven die deze mensen op latere tijdstippen aan latere koningen van Perzië hadden geschreven. Hoewel die niet thuishoren in de

periode die we nu bekijken, zijn ze blijkbaar van dezelfde aard. Daarom heeft Ezra ze hier ingevoegd. Hij geeft aan dat deze brieven niet bij de huidige context horen. In vers 6 zegt hij:

> Tijdens het koningschap van Ahasveros, in het begin van zijn koningschap, schreven zij een aanklacht tegen de bewoners van Juda en Jeruzalem.
>
> EZRA 4:6

Dit was natuurlijk lang nadat de tempel was gebouwd. Ahasveros is Xerxes, de man van Esther. Dit zou dus zijn nadat de tempel was gebouwd. Maar de stad en dit land werden nog steeds hersteld, en er waren nog steeds bouwprojecten aan de gang. Dit is zo ongeveer de enige informatie die we in Ezra hebben over die periode, die zestig jaar die de twee gedeelten van Ezra van elkaar scheiden, tijdens de regering van Ahasveros. Het enige wat we hieruit over die periode weten, is dat ze enkele brieven hebben geschreven. Die brieven hebben we ook niet, maar ons wordt verteld dat ze niet alleen in de dagen van Kores raadslieden tegen de Joden inhuurden, maar ook in de tijd van Ahasveros brieven schreven. Deze brieven hebben misschien niets opgeleverd. Het is mogelijk dat de tussenkomst van Mordechai en Esther heeft voorkomen dat Ahasveros naar aanleiding van deze klachten in actie kwam.

Maar nog later, in Ezra's eigen tijd, tijdens de regering van Arthahsasta, hebben we wel een voorbeeld van een brief die ze stuurden. Ezra leefde in de tijd van Arthahsasta, dus deze brief stamde uit zijn eigen tijd. Maar dat was veel later dan de tijd waarover hij het heeft, de tijd van Zerubbabel en Jozua en de bouw van de tempel. Maar hij wordt hier ongetwijfeld gegeven als een voorbeeld van het soort dingen dat ze onophoudelijk deden. Ze bleven dit soort brieven aan de koningen van Perzië sturen. Hoewel hij geen voorbeelden had van de eerdere brieven, had hij een recenter exemplaar uit zijn eigen tijd. Dat kon hij weergeven om ons een idee te geven van het soort tegenstand waarmee ze te maken kregen.

Dus vers 7:

4

De klachtenbrief aan Arthahsasta

> In de dagen van Arthahsasta schreven Bislam, Mithredath en Tabeël en de overigen van zijn ambtgenoten naar Arthahsasta, de koning van Perzië. De tekst van de brief was geschreven in Aramees schrift en in het Aramees vertaald. Rehum, de kanselier, en Simsai, de secretaris, schreven een brief tegen Jeruzalem aan koning Arthahsasta, als volgt:
>
> EZRA 4:7-8

Het begint met allerlei bloemrijke formuleringen. Er staat:

> Kanselier Rehum, secretaris Simsai en hun overige ambtgenoten, Dinaïeten, Afarsatieten, Tarpelieten, Afarsieten, Archavieten, Babyloniërs, en Susanieten, die Elamieten zijn, en de overige volken die de grote en vermaarde Asnappar in ballingschap heeft gevoerd en heeft doen wonen in de stad van Samaria en de rest van het gebied aan deze zijde van de Eufraat, en op dit tijdstip.
>
> EZRA 4:9-10

Blijkbaar staat er nog meer omhaal van woorden, maar Ezra kort het voor ons in en zet er gewoon bij:

En ga zo maar door.

[Vertalersnoot: De Engelse vertaling die de spreker gebruikt, heeft hier ‘and so forth’ (‘en ga zo maar door’), waar het Nederlandse Bijbelcitaat ‘en op dit tijdstip’ heeft. Zijn uitleg over het inkorten berust op die Engelse formulering.]

Hij zegt:

> Dit is een afschrift van de brief die zij aan hem, aan koning Arthahsasta, zonden: Van uw dienaren, de mannen aan deze zijde van de Eufraat, en op dit tijdstip.
>
> EZRA 4:11

Deze brief kwam van al die mannen en al die bevolkingsgroepen. Ze worden allemaal genoemd omdat ze Arthahsasta er duidelijk van proberen te doordringen dat dit niet zomaar een kleine vete is tussen de Joden en een van hun naburige stammen. Al die andere volken hebben dezelfde zorgen over de Joden en waarschuwen Arthahsasta voor hen.

Er staat:

> Dit is een afschrift van de brief die zij aan hem, aan koning Arthahsasta, zonden: Van uw dienaren, de mannen aan deze zijde van de Eufraat, en op dit tijdstip. Laat het de koning bekend zijn dat de Joden die van u zijn weggetrokken, bij ons in Jeruzalem zijn gekomen en die opstandige en slechte stad weer aan het opbouwen zijn. Zij voltooien de muren en herstellen de fundamenten.
>
> EZRA 4:11-12

Dit zou geschreven kunnen zijn in de tijd van Nehemia, die door Arthahsasta naar Jeruzalem werd gestuurd om de muren te herstellen, enzovoort. Dit zou geschreven kunnen zijn terwijl hij daarmee bezig was, dus op een nog later tijdstip dan Ezra. Hoewel Ezra een tijdgenoot van Nehemia was, was Ezra ouder en was hij eerder gekomen. Of het zou op een eerder tijdstip kunnen zijn, toen ze muren aan het bouwen waren. Ik weet zeker dat ze die bouwwerkzaamheden herhaaldelijk uitvoerden, vooral omdat hun vijanden hun bij het bouwen last bezorgden en hun bouwwerkzaamheden verstoorden. Misschien braken ze muren af die nog maar net opgebouwd waren, enzovoort. Het bouwen van muren zou dus over een lange periode doorgaan.

De reden waarom Nehemia in de eerste plaats ging, was dat hij bericht had gekregen dat de muren van Jeruzalem opnieuw waren afgebrand en opnieuw waren ingestort. Daarom vroeg hij Arthahsasta toestemming om terug te gaan en de gevangenen die naar Jeruzalem waren teruggekeerd te helpen die muren volledig en definitief te bouwen. Hij kreeg die toestemming. Arthahsasta is dezelfde koning die Ezra terugstuurde en die Nehemia terugstuurde. Maar op een bepaald moment tijdens zijn regering ontving hij deze klachtenbrief over de mensen van Jeruzalem.

Er staat:

Ze zijn de muren aan het afbouwen en de fundering aan het herstellen.

5

Jeruzalems verleden als opstandige stad

Vers 13:

> Laat het de koning nu bekend zijn dat, wanneer deze stad herbouwd is en zijn muren voltooid zijn, men geen belasting, heffingen of tol meer zal opbrengen, en dit zal zeker nadelig zijn voor de inkomsten van de koningen.
>
> EZRA 4:13

Helaas zat daar, gezien hun geschiedenis, enige waarheid in. Het is niet waarschijnlijk dat deze generatie Joden tegen de koning van Perzië in opstand zou komen. Maar eerdere koningen daar waren tegen Babel en Assyrië in opstand gekomen en hadden zichzelf daarmee in de problemen gebracht. Ze waren namelijk vazallen van die eerdere rijken geweest en hadden geweigerd schatting te betalen, waarop ze waren aangevallen. Er zat dus een voorgeschiedenis aan. En ze zeggen dat als ze hun muren

overeind krijgen, ze zullen denken dat ze zich tegen elke aanval kunnen verdedigen. Dan zullen ze gewoon in opstand komen en je geen schatting meer betalen, en zul je hun geld mislopen.

> Welnu, omdat het zout van het paleis ons zout is, en het ons niet past om lijdelijk toe te zien bij de schande van de koning, daarom hebben wij dit bericht gezonden, om het de koning te laten weten, zodat men het kan opzoeken in het boek met de kronieken van uw vaderen. Dan zult u het vinden in het boek met de kronieken en te weten komen dat deze stad een opstandige stad is, die nadelig geweest is voor koningen en gewesten, en dat er van oudsher oproer in ontketend werd. Daarom is deze stad verwoest. Wij geven de koning te kennen dat, als deze stad zal worden herbouwd en zijn muren voltooid, u daardoor geen deel meer zult hebben aan deze zijde van de Eufraat.
>
> EZRA 4:14-16

Helaas waren deze beschuldigingen niet ongegrond, want Jeruzalem had een geschiedenis als opstandige stad. En het had heel slechte koningen gehad, naast een paar goede. Het had heel slechte gehad. En alle beschuldigingen waren waar. Het is jammer dat je geschiedenis soms je reputatie bepaalt, zelfs nadat je veranderd bent. En Jeruzalem en zijn inwoners waren waarschijnlijk veranderd. Maar ze konden de reputatie uit hun verleden niet gemakkelijk van zich afschudden. En zo gaat het natuurlijk in veel gevallen ook met ons als afzonderlijke mensen. Maar dit was de last die Jeruzalem moest dragen. Hun voorouders waren opstandig geweest en hadden hun veroveraars moeilijkheden bezorgd. En het was voor een huidige veroveraar, een huidige opperheer, niet gemakkelijk om erop te vertrouwen dat ze dat niet opnieuw zouden doen.

6

Arthahsasta beveelt de bouw te stoppen

> De koning zond dit antwoord aan Rehum, de kanselier, Simsai, de secretaris, en de overigen van hun ambtgenoten die in Samaria woonden en in de rest van het gebied aan deze zijde van de Eufraat: Vrede zij u, en op dit tijdstip.
>
> EZRA 4:17

> De brief die u ons gestuurd hebt, is duidelijk aan mij voorgelezen. Er is een bevel door mij uitgevaardigd. Men heeft het onderzocht en gevonden dat deze stad zich van oudsher tegen koningen heeft verzet en dat er in haar opstand en oproer is ontketend. Er zijn zelfs machtige koningen in Jeruzalem geweest die overal aan de overzijde van de Eufraat geheerst hebben en aan wie belasting, accijnzen en tol is betaald.
>
> EZRA 4:18-20

Dit wordt vermeld omdat het betekent dat ze misschien hopen de glorie van hun vroegere koninkrijk te herstellen. Ze hebben vroeger grote koningen gehad die over andere volken om hen heen heersten. Misschien hebben ze ook vandaag zulke ambities. Als je zoiets in je geschiedenis hebt, denk je daar immers altijd met weemoed aan terug en denk je: nou, het zou toch weer kunnen gebeuren?

Hij zegt:

> Welnu, geef bevel deze mannen op te laten houden, zodat die stad niet herbouwd wordt, totdat door mij daartoe het bevel wordt gegeven.
>
> EZRA 4:21

De besluiten die de Perzische koningen uitvaardigden, konden, anders dan die van de Babylonische koningen, niet worden herroepen. De Babylonische koningen konden een besluit uitvaardigen en het vervolgens gewoon terugdraaien. Nebukadnezar kon bijvoorbeeld een besluit uitvaardigen dat iedereen voor zijn gouden beeld moest buigen. Maar wanneer hij vervolgens ziet dat Sadrach, Mesach en Abed-Nego in de vlammen worden gered, kan hij dat veranderen en zeggen:

> Daarom wordt door mij een bevel uitgevaardigd dat elk volk, elke natie of taal die lasterlijke dingen zegt over de God van Sadrach, Mesach en Abed-Nego, in stukken zal worden gehouwen en dat zijn huis tot een mesthoop zal worden gemaakt, want er is geen andere god die zo redden kan.
>
> DANIËL 3:29

De Babylonische koningen hadden die bevoegdheid.

Maar de wetten van de Meden en Perzen konden niet worden veranderd, zelfs niet door de koningen die ze hadden gemaakt. Darius had bepaald dat niemand dertig dagen lang een andere god dan hemzelf mocht aanbidden of tot een andere god dan hemzelf mocht bidden. Toen ontdekte hij dat Daniël die wet had overtreden. Maar hij kon zijn besluit niet veranderen. Hoewel de Perzische koning echt wenste dat hij het kon veranderen, kon hij dat niet, omdat de wetten van de Meden en Perzen niet konden worden veranderd.

Artaxerxes is een Perzische koning, en gelukkig nam hij deze bepaling op:

Totdat ik daar opdracht voor geef.

Want als hij dat had weggelaten en had gezegd:

Geef opdracht dat deze mannen stoppen en dat de stad niet verder wordt gebouwd.

dan zou dat een onveranderlijke wet van de Meden en Perzen zijn geweest. En zelfs de Perzische keizer had die niet kunnen veranderen. Maar gelukkig maakte hij dit voorbehoud:

Totdat ik daar opdracht voor geef.

Zo hield hij voor zichzelf een uitweg open, zodat hij hun in de toekomst kon toestaan de stad te bouwen als hij daarvoor koos.

> Hoed u ervoor om hierin een nalatigheid te begaan. Waarom zou de schade toenemen ten nadele van de koningen?
>
> EZRA 4:22

> Zodra het afschrift van de brief van koning Arthahsasta voorgelezen was voor Rehum, Simsai, de secretaris, en hun ambtgenoten, vertrokken ze haastig naar Jeruzalem, naar de Joden en lieten hen met kracht en geweld ophouden.
>
> EZRA 4:23

7

De tempelbouw komt stil te liggen

Dat alles gebeurde dus veel later dan het verhaal waar we het nu over hebben, minstens zestig jaar later. Maar zoals ik al zei, wordt dit verhaal hier opgenomen omdat het wordt gezien als iets van dezelfde soort als de tegenstand waarmee Zerubbabel en Jesua in hun tijd te maken kregen. En dan pakt vers 24 de draad weer op:

> Toen hield het werk aan het huis van God in Jeruzalem op, ja, het hield op tot het tweede regeringsjaar van Darius, de koning van Perzië.
>
> EZRA 4:24

We hebben dus in de verzen 6 tot en met 22 deze kleine onderbreking gehad, over latere gelegenheden waarbij dit soort tegenstand voorkwam. Maar in vers 5 staat:

> En zij huurden raadslieden tegen hen om hun plan te verijdelen, al de dagen van Kores, de koning van Perzië, tot aan het koningschap van Darius, de koning van Perzië.
>
> EZRA 4:5

Dat is dus de tijd waarin Zerubbabel en Jesua op dat moment leven en werken. Maar er staat:

Zelfs tot aan de regering van Darius, de koning van Perzië.

Dat was de aanleiding om deze latere voorvallen uit de tijd van Ahasveros en Arthahsasta ter sprake te brengen. Nu keren we in vers 24 terug naar ons verhaal. Vanwege de tegenstand van deze plaatselijke Samaritanen staat er in vers 24:

Zo kwam de bouw van het huis van God in Jeruzalem stil te liggen, en dat bleef zo tot het tweede regeringsjaar van Darius, de koning van Perzië.

Er wordt ons niet precies verteld waarom het werk ophield. We lezen niet dat Kores hun een brief stuurde met het bevel het werk stil te leggen, zoals Arthahsasta tientallen jaren later zou doen. We weten niet of ze op enig moment officiële tegenstand van Kores kregen. Maar ze werden door hun buren lastiggevallen en merkten dat het bouwen moeilijker was dan ze hadden gedacht. Dus hielden ze gewoon op met werken.

Het kan zijn dat ze het te gemakkelijk opgaven, want Kores had hun toestemming gegeven om het gebouw af te maken. En de wetten van de Meden en de Perzen kunnen niet veranderen. Kores kon dus eigenlijk niet zo gemakkelijk een bevel uitvaardigen om het werk stil te leggen, als hij dat al kon. Ze hadden toestemming van Kores om door te gaan en het gebouw af te maken. Wat de plaatselijke bevolking om hen heen daar ook tegenin bracht, deze mensen hadden officiële goedkeuring voor wat ze deden. Ze hoefden dus niet te stoppen. Kennelijk hielden ze ermee op omdat ze het zat waren

om lastiggevallen te worden. Misschien werden ze lichamelijk aangevallen, of op zijn minst zwartgemaakt of lastiggevallen terwijl ze werkten, of bij de rechtbanken belasterd en dat soort dingen. Maar ze hielden er gewoon mee op.

8

Haggaï roept op de tempelbouw te hervatten

God vond het niet goed dat ze stopten. Juist omdat God dat niet goed vond, stuurde Hij twee profeten om hen terecht te wijzen omdat ze waren gestopt. Dat waren Haggaï en Zacharia. We hebben de boeken Haggaï en Zacharia, met daarin de boodschappen die zij brachten, tenminste een deel van de boodschappen die zij brachten. Maar zij kwamen ongeveer zestien jaar nadat het werk was stilgelegd. Ze legden het fundament blijkbaar in 536 voor Christus, maar ze hervatten de bouw pas in 520 voor Christus. Dat was zestien jaar later.

[Vertalersnoot: De Engelse bron noemt hier 586 voor Christus. Dit is gecorrigeerd naar 536, overeenkomstig de zestien jaar die de spreker hier en in de omliggende uitleg noemt.]

Hoofdstuk 5 zegt dus:

> De profeten Haggaï, de profeet, en Zacharia, de zoon van Iddo, profeteerden onder de Joden die in Juda en in Jeruzalem waren; in de Naam van de God van Israël profeteerden zij tegen hen. Toen stonden Zerubbabel, de zoon van Sealthiël, en Jesua, de zoon van Jozadak, op en begonnen het huis van God, Die in Jeruzalem woont, te herbouwen. Gods profeten, die hen ondersteunden, waren bij hen.
>
> EZRA 5:1-2

We kunnen op dit moment natuurlijk niet de volledige boeken Haggaï en Zacharia bekijken. Wanneer we de profeten behandelen, krijgen we de gelegenheid om dat uitvoerig te doen. Maar we kunnen hier wel een paar verzen bekijken, zoals Haggaï

hoofdstuk 1, vers 2. Daar hebben we de eerste godsspraak van Haggaï. Haggaï 1:2 zegt:

> Zo spreekt de HEERE van de legermachten: Dit volk zegt: De tijd is nog niet gekomen, de tijd om het huis van de HEERE te herbouwen. Toen kwam het woord van de HEERE door de dienst van de profeet Haggaï: Is het voor u wel de tijd om in uw fraai overdekte huizen te wonen, terwijl dit huis verwoest ligt? Nu dan, zo zegt de HEERE van de legermachten: Let aandachtig op uw wegen. U zaait veel maar brengt weinig binnen. U eet maar niet tot verzadiging. U drinkt maar wordt niet dronken. U kleedt u, maar wordt niet warm. De dagloner ontvangt zijn loon in een doorboorde buidel.
>
> HAGGAÏ 1:2-6

Wat hij zegt, is dat ze de afgelopen zestien jaar, sinds ze met bouwen zijn gestopt, economische tegenspoed hebben ondervonden. Ze hebben de middelen die ze hadden gebruikt om hun eigen woningen, hun eigen huizen, te verbeteren. Bij de bouw van hun eigen huizen krijgen ze niet dezelfde soort tegenstand van hun buren als ze van hen kregen bij de bouw van de tempel. Dus staakten ze de bouw van de tempel en begonnen ze gewoon hun eigen huizen te verfraaien, hun huizen van wandbetimmering te voorzien en ze mooi te maken, enzovoort.

Toch zijn hun oogsten niet overvloedig geweest. Zelfs wanneer ze loon verdienen, lijkt het geld hun gewoon door de vingers te glippen. Het is alsof ze het in een zak met gaten stoppen, en dan is het er niet meer. Met andere woorden, je ondervindt op economisch gebied oordelen van God. Dat komt doordat je prioriteiten verkeerd zijn geweest. Je bent bezig geweest je eigen leven op te bouwen en je eigen bezittingen, je eigen koninkrijkjes, en je laat Gods huis ongebouwd staan. Dat is de terechtwijzing die Haggaï hun bracht.

Zo zegt hij in vers 7:

> Zo zegt de HEERE van de legermachten: Let aandachtig op uw wegen.
>
> HAGGAÏ 1:7

> Ga de bergen in, haal hout en bouw de tempel, zodat Ik er vreugde in kan hebben en verheerlijkt kan worden, zegt de HEERE.
>
> HAGGAÏ 1:8

Vervolgens gaat hij verder, en dan is er natuurlijk de rest van het boek.

9

Zacharia roept het volk terug naar God

Op dezelfde manier begint Zacharia ermee dat de profeet in vers 2 zegt:

> De HEERE is zeer toornig geweest op uw vaderen. Daarom, zeg tegen hen: Zo zegt de HEERE van de legermachten: Keer terug naar Mij, spreekt de HEERE van de legermachten, dan zal Ik naar u terugkeren, zegt de HEERE van de legermachten. Wees niet als uw vaderen, tot wie de vroegere profeten gepredikt hebben: Zo zegt de HEERE van de legermachten: Bekeer u toch van uw slechte wegen en van uw slechte daden. Maar zij luisterden niet en sloegen geen acht op Mij, spreekt de HEERE. Uw vaderen, waar zijn zij? En de profeten, leven zij voor eeuwig? Maar Mijn woorden en Mijn verordeningen, die Ik Mijn dienaren, de profeten, geboden had, hebben die uw vaderen niet getroffen, zodat zij zich bekeerden? Zij zeiden: Zoals de HEERE van de legermachten Zich voorgenomen had met ons te doen, overeenkomstig onze wegen en onze daden, zo heeft Hij met ons gedaan.
>
> ZACHARIA 1:2-6

Haggaï en Zacharia begonnen te profeteren in Ezra hoofdstuk 5, vers 1. Ze berispen het volk omdat het de tempel verwaarloost, omdat het de moed heeft laten zakken. Zelfs Cyrus, de Perzische koning, wist dat God had bepaald dat deze mensen moesten teruggaan en de tempel moesten bouwen. Maar de Joden zelf hebben vanwege plaatselijke tegenstand de moed laten zakken. In plaats daarvan zijn ze gaan werken aan hun eigen bankrekeningen, hun eigen huizen, hun eigen rijkdom en allerlei andere eigen belangen. Als gevolg daarvan zijn de afgelopen jaren blijkbaar een tijd

van economische ineenstorting en misoogsten en dergelijke geweest. De profeten zeggen dat dit komt doordat God boos op je is vanwege je verkeerde prioriteiten. Zouden je middelen niet gebruikt moeten worden om het huis van God te bouwen?

Natuurlijk is het huis van God in onze tijd het lichaam van Christus, de gemeente. De uitbreiding van het Koninkrijk van God heeft in Gods ogen de hoogste prioriteit. Het is belangrijk dat we ervoor zorgen dat we Gods middelen niet gebruiken om meer voor onszelf te doen dan we voor het Koninkrijk van God doen. Het ondersteunen van de zending bijvoorbeeld, of het helpen van de armen, of wat verder ook in overeenstemming is met de uitbreiding van het Koninkrijk van God: daar moet onze prioriteit liggen en daar moeten we onze middelen voor gebruiken.

Deze mensen gaven daadwerkelijk gehoor. Anders dan de mensen van eerdere generaties vóór de ballingschap, die allemaal geneigd waren de profeten te negeren of te vervolgen of te doden, gaven deze mensen daadwerkelijk gehoor. Zacharia en Haggaï treffen het dat ze in deze periode profeten zijn en niet in een eerdere periode, want ze zouden zijn gedood als ze zeventig jaar eerder hadden geprofeteerd.

Er staat:

10

Tattenai onderzoekt de bouwvergunning

> In die tijd kwam Tattenai, landvoogd van het gebied aan deze zijde van de Eufraat, met Sthar-Boznai en hun ambtgenoten naar hem toe. Ze zeiden tegen hen als volgt: Wie heeft u bevel gegeven dit huis te herbouwen en deze muur te voltooien? Toen vroegen zij hun als volgt: Wat zijn de namen van de mannen die dit gebouw herbouwen?
>
> EZRA 5:3-4

Blijkbaar wilden ze namen noteren en die mensen natrekken. Dus gaven we hun de namen van de mannen die aan het gebouw werkten.

[Vertalersnoot: De Engelse vertaling die de spreker bij Ezra 5:4 gebruikt, zegt dat ‘wij hun de namen vertelden’. Het Nederlandse Bijbelcitaat zegt hier dat zij naar de namen vroegen. De spreker sluit aan bij de Engelse lezing.]

> Maar het oog van hun God rustte op de oudsten van de Joden, zodat men hen niet liet ophouden totdat de zaak voor Darius zou komen, en men dan daarover een brief zou terugbrengen. Afschrift van de brief die Tattenai, landvoogd van het gebied aan deze zijde van de Eufraat, en Sthar-Boznai en zijn ambtgenoten, de gerechtsdienaren aan deze zijde van de Eufraat, aan koning Darius zonden.
>
> EZRA 5:5-6

Deze man, die zich tegen het project verzette, stuurde deze brief aan Darius.

> Zij zonden hem een verslag en daarin was als volgt geschreven: Aan koning Darius, alle welstand!
>
> EZRA 5:7

Dit maakt natuurlijk deel uit van het Aramese gedeelte van het boek.

> Het zij de koning bekend dat wij naar het gewest Juda gegaan zijn, naar het huis van de grote God, dat herbouwd wordt met grote stenen; het hout wordt in de wanden gelegd. Dit werk wordt zorgvuldig gedaan en maakt goede vorderingen door hun hand.
>
> EZRA 5:8

Hier wordt het Judea genoemd. Waarschijnlijk is het tot nu toe Juda genoemd, maar Judea is misschien de benaming die de Arameessprekende volken ervoor gebruikten.

[Vertalersnoot: De spreker bespreekt hier de benaming ‘Judea’ in zijn Engelse Bijbelvertaling. Het Nederlandse Bijbelcitaat gebruikt ook hier ‘Juda’.] In de dagen van Christus werd het ook Judea genoemd. Natuurlijk sprak men in de dagen van Christus Aramees.

Het werk is behoorlijk goed opgeschoten.

> Toen hebben wij aan deze oudsten gevraagd en hun als volgt gezegd: Wie heeft u bevel gegeven dit huis te herbouwen en deze muur te voltooien? Verder hebben wij hun ook hun namen gevraagd, om ze u te kennen te geven, zodat we hierbij de namen opschrijven van de mannen die aan het hoofd van hen staan. En zij hebben ons het volgende antwoord gegeven: Wij zijn dienaren van de God van de hemel en de aarde. En wij bouwen het huis weer op dat vele jaren tevoren is gebouwd, want een groot koning van Israël heeft het gebouwd en voltooid. Maar omdat onze vaderen de God van de hemel hadden vertoornd, heeft Hij hen in de hand van Nebukadnezar, de koning van Babel, de Chaldeeër, gegeven, die dit huis heeft vernield en het volk in ballingschap heeft gevoerd naar Babel.
>
> EZRA 5:9-12

> Maar in het eerste jaar van Kores, de koning van Babel, heeft koning Kores bevel gegeven dit huis van God weer op te bouwen. Zelfs de voorwerpen uit het huis van God, die van goud en zilver waren, die Nebukadnezar uit de tempel in Jeruzalem had weggehaald en deze naar de tempel van Babel had gebracht, heeft koning Kores uit de tempel van Babel weggehaald en gegeven aan een man wiens naam Sesbazar was, die hij tot landvoogd had aangesteld. En hij zei tegen hem: Neem deze voorwerpen mee en ga ze terugzetten in de tempel in Jeruzalem. En laat het huis van God herbouwd worden op zijn oorspronkelijke plaats. Toen kwam deze Sesbazar en legde de fundamenten van het huis van God in Jeruzalem. Van toen af tot nu toe is eraan gebouwd, maar het is nog niet voltooid.
>
> EZRA 5:13-16

> Welnu, als het de koning goeddunkt, laat er dan gezocht worden in het schathuis van de koning daar in Babel, of er een bevel door koning Kores gegeven is om dit huis van God in Jeruzalem te herbouwen, en laat men de wil van de koning hierover naar ons toezenden.
>
> EZRA 5:17

Deze mensen riepen de Joden beslist ter verantwoording, maar ze beschuldigden hen eigenlijk nergens van. Ze zeggen alleen: ‘We gaan dit na.’ Deze brief is eigenlijk heel onpartijdig, heel objectief. Er staat alleen maar: ‘We vroegen hun wie hun toestemming had gegeven, en ze vertelden ons dit hele verhaal. We weten niet of het verhaal waar is. Wilt u ons alstublieft laten weten of het klopt of niet? Want we willen weten wat u wilt dat we doen.’

Natuurlijk hopen ze dat er iets terugkomt dat het verhaal van de Joden kan weerleggen, in twijfel kan trekken of ongeloofwaardig kan maken. Maar ze komen niet met beschuldigingen dat het een opstandige stad is of iets dergelijks. Ze zeggen alleen: ‘We hebben dit onderzocht. We wisten niet zeker of de feiten waren zoals zij ze weergaven. Dit is wat ze ons hebben verteld. Wat zegt u ervan? Zoek het uit en kijk of het waar is.’

11

Darius bevestigt het bouwbevel van Kores

Dan hoofdstuk 6:

> Toen gaf koning Darius bevel en men zocht in het archief, waar men de schatten neerlegt, in Babel. En in Achmetha, de burcht in het gewest Medië, werd een boekrol gevonden, waarin het volgende geschreven stond: Om in gedachten te houden: In het eerste jaar van koning Kores gaf koning Kores een bevel: Het huis van God in Jeruzalem, laat dat huis weer opgebouwd worden op de plaats waar men offers brengt. De fundamenten ervan moeten gelijk blijven, zijn hoogte zestig el en zijn breedte zestig el,
>
> EZRA 6:1-3

Negentig voet bij negentig voet, wat volgens mij hetzelfde was als bij de tempel van Salomo. In elk geval zou de voorkant van de tempel dezelfde afmetingen hebben.

> met drie rijen gehouwen stenen en een rij van nieuw hout. De onkosten zullen uit het huis van de koning betaald worden. Bovendien moet men ook de gouden en zilveren voorwerpen van het huis van God, die Nebukadnezar uit de tempel in Jeruzalem had weggehaald en naar Babel had gebracht, teruggeven om naar de tempel in Jeruzalem gebracht te worden, op hun plaats; u moet ze terugzetten in het huis van God.
>
> EZRA 6:4-5

Daar eindigt het citaat uit het document dat ze hebben gevonden. Nu richt koning Darius zich tot de mannen die de brief hebben geschreven.

> Welnu, Tattenai, landvoogd van het gebied aan de overzijde van de Eufraat, Sthar-Boznai en uw ambtgenoten, u gerechtsdienaren aan de overzijde van de Eufraat, blijf daar weg! Laat hen aan het werk blijven aan dit huis van God. Laten de landvoogd van de Joden en de oudsten van de Joden dit huis van God herbouwen op zijn oorspronkelijke plaats. Ook wordt door mij bevel gegeven wat u moet doen voor de oudsten van deze Joden, om dit huis van God te herbouwen. Uit het bezit van de koning, uit de belasting aan de overzijde van de Eufraat, moeten de onkosten aan deze mannen zorgvuldig en zonder ophouden vergoed worden. En wat nodig is: jonge runderen, rammen en lammeren voor de brandoffers voor de God van de hemel, en tarwe, zout, wijn en olie volgens aanwijzing van de priesters in Jeruzalem; het moet hun dagelijks gegeven worden, zodat er nergens gebrek aan is. Zo kunnen ze aangenaam reukwerk offeren aan de God van de hemel, en bidden voor het leven van de koning en zijn zonen.
>
> EZRA 6:6-10

Daarmee bedoelt hij zichzelf.

> Ook wordt door mij bevel gegeven dat van iedereen die dit bevel overtreedt een balk uit zijn huis zal worden uitgerukt, die zal worden opgericht; daaraan zal hij worden opgehangen. Zijn huis zal hierom tot een mesthoop gemaakt worden.
>
> EZRA 6:11

Het Engelse woord ‘hanged’ zou in dit geval ‘gespietst’ betekenen. Bij ophangen denken we aan een touw aan een boomtak. De Perzen hingen mensen niet op die manier op. Ze spietsten hen op een scherpe paal, zoals vlees aan een spies. Dat is de gebruikelijke straf die ze gaven aan misdadigers die de dood verdienden. Dus als iemand deze mensen zou tegenwerken of dit bevel zou veranderen, moest hij worden gespietst op een balk uit zijn eigen huis, dat daarvoor werd afgebroken.

> Moge God, Die Zijn Naam daar heeft doen wonen, elke koning en elk volk omverwerpen die zijn hand uitstrekt om mijn bevel te overtreden door dit huis van God in Jeruzalem te schaden. Ik, Darius, heb het bevel gegeven, laat het zorgvuldig uitgevoerd worden.
>
> EZRA 6:12

12

Perzische steun en gebed voor de koning

Dit pakte voor Tattenai en Sthar-Boznai helemaal verkeerd uit. Deze mannen, die misschien hoopten iets tegen de Joden te vinden, kregen uiteindelijk te horen dat ze de belasting die ze in hun gebied inden aan de Joden moesten geven om hen bij de bouw te helpen. En ze moesten regelmatig offerdieren leveren, alles waar de priesters om vroegen.

De koning was beslist niet bereid om te veranderen wat Kores had gezegd. Sterker nog, hij leek, net als Kores, enig ontzag voor Jahweh te hebben. Hij wilde dat deze mensen de tempel afmaakten, zodat ze daar regelmatig voor hem en voor zijn welzijn konden bidden.

Dit is waarschijnlijk een van de redenen waarom Kores voor deze aanpak koos toen hij koning werd over de gebieden die het koninkrijk van Babel hadden gevormd. Het ging namelijk niet alleen om de Joden, maar om alle volken die in gevangenschap waren weggevoerd. Hij stond hun toe naar hun land terug te gaan, hun tempels te herbouwen, enzovoort. De gedachte daarachter was ongetwijfeld dat hij geloofde dat

hun goden wel enige betekenis hadden. Hij dacht dat als hij hun aanbidding aanmoedigde, er tot alle goden voor hem gebeden zou worden. Alle aanbidders van verschillende goden zouden voor hem bidden.

Het is in elk geval iets positiefs. Ook al was hij misschien niet volledig monotheïstisch, het is interessant dat hij er in elk geval de noodzaak van inzag dat er voor hem gebeden werd. En hij hoopte dat zijn regering gezegend zou worden door de gebeden van zijn onderdanen. Jeruzalem zou dus natuurlijk een van die plaatsen zijn. Nu was Kores zo ver gegaan dat hij Jahweh als de ware God erkende. Of hij geloofde dat andere goden ook werkelijk bestonden, weten we niet. Maar hij zei dat Hij God is en dat het Jahweh was Die hem had doen opstaan en hem de koninkrijken had gegeven. Dat was de opvatting van Kores, en dat stond ook daadwerkelijk in het bevelschrift van Kores. Toen Darius het bevelschrift las, heeft hij dit dus misschien ook gezien en voelde hij zich daardoor gedrongen om de kant van de Joden en hun God te kiezen.

13

De tempel voltooid, ingewijd en in gebruik

Vers 13:

> Toen handelden Tattenai, de landvoogd van het gebied aan de overzijde van de Eufraat, Sthar-Boznai en hun ambtgenoten op deze zorgvuldige wijze, overeenkomstig wat koning Darius had toegezonden. En de oudsten van de Joden bouwden en maakten goede vorderingen onder de profetie van Haggaï, de profeet, en Zacharia, de zoon van Iddo. Ze bouwden en voltooiden het overeenkomstig het bevel van de God van Israël en overeenkomstig het bevel van Kores en Darius en Arthahsasta, de koning van Perzië.
>
> EZRA 6:13-14

We hebben in dit boek geen bevel of brief van Arthahsasta, of in elk geval niet in dit gedeelte. Maar later wel, want zowel Ezra als Nehemia werd door Arthahsasta met hulp voor de Joden op pad gestuurd. Daarom wordt hij hier ook genoemd. We zijn eigenlijk nog geen informatie tegengekomen die gunstig voor hem is. Hij was juist degene die het werk kennelijk stillegde, volgens de brief in hoofdstuk 4. Maar hij was ook iemand die het werk steunde, blijkbaar op verschillende momenten tijdens zijn regering.

> En dit huis werd voltooid op de derde dag van de maand Adar; het was het zesde regeringsjaar van koning Darius. En de Israëlieten, de priesters, de Levieten en de overige ballingen verrichtten de inwijding van dit huis van God met vreugde. Zij offerden ter inwijding van dit huis van God honderd runderen, tweehonderd rammen, vierhonderd lammeren en als zondoffer voor heel Israël twaalf geitenbokken, naar het aantal stammen van Israël.
>
> EZRA 6:15-17

Let erop dat ze nog steeds twaalf stammen erkenden, hoewel de meeste stammen in het noorden waren weggevoerd. Toch bestond nog steeds de overtuiging dat het ware Israël uit twaalf stammen bestaat, de twaalf zonen van Jakob. Sommige van die stammen waren nu nog maar met heel kleine aantallen op aarde vertegenwoordigd. Maar ze rekenden hen er wel bij.

> En zij stelden priesters aan in hun groepen en Levieten in hun afdelingen, voor de dienst van God in Jeruzalem, overeenkomstig het voorschrift in het boek van Mozes.
> De ballingen vierden het Pascha op de veertiende van de eerste maand,
>
> EZRA 6:18-19

We hebben dus gezien dat ze helemaal aan het begin het Loofhuttenfeest vierden, toen ze voor het eerst het altaar oprichtten. En nu, op het moment dat de tempel voltooid is, gaan ze het Pascha vieren, nog een van hun grote feesten.

> want de priesters en de Levieten hadden zich als één man gereinigd — zij waren allen rein — en zij slachtten het paaslam voor alle ballingen, ook voor hun broeders, de priesters, en voor zichzelf. De Israëlieten die uit de ballingschap waren teruggekeerd, aten het, en ook al wie zich naar hen toe had afgezonderd vanuit de verontreiniging van de heidenvolken van het land om de HEERE, de God van Israël, te zoeken. En zij vierden zeven dagen met blijdschap het Feest van de ongezuurde broden, want de HEERE had hen verblijd en Hij had het hart van de koning van Assyrië in hun voordeel gewend om hen te bemoedigen bij het werk aan het huis van God, de God van Israël.
>
> EZRA 6:20-22

14

De tempel van Zerubbabel tot Herodes

Het is waar dat God het hart van Darius en Kores naar hen had toegekeerd, en daarom konden hun tegenstanders hen niet tegenhouden. Maar zoals we in hoofdstuk 4 zagen, waren er later momenten waarop de vijanden van Israël wat meer succes hadden. Toch keerde het volk terug naar zijn plaats en bleef het voortbestaan.

Hun geschiedenis hierna was beslist niet vreedzaam. Achtereenvolgens werden ze veroverd door de Grieken, waren ze onder de Ptolemeeën ongeveer honderd jaar onderworpen aan de Egyptenaren en werden ze vervolgens zwaar verdrukt onder de Syriërs, onder wie Antiochus Epiphanes. Toen kwamen de Romeinen en hielden hen in gevangenschap. Maar ze bleven in het land. Ze bleven daar. De tempel bleef staan.

Hij werd eenmaal ontwijd door Antiochus Epiphanes, in 168 voor Christus. Maar waar het hier om gaat, is dat de tempel nu weer overeind staat en blijft staan tot het jaar 70 na Christus, wanneer hij uiteindelijk opnieuw wordt verwoest.

Tussen deze tijd en het jaar 70 na Christus besteedde Herodes, die over de Joden regeerde, echter veel geld aan de verfraaiing ervan. Dit was de tempel die we de tempel van Zerubbabel zouden noemen, omdat Zerubbabel de leider was onder wiens toezicht hij gebouwd werd. Maar de tempel van Zerubbabel was blijkbaar toch een vrij goedkoop gebouw zonder veel versieringen. En Herodes besteedde tientallen jaren lang veel geld aan het verfraaien van de tempel, zodat het in de tijd van Jezus een ongelooflijk, indrukwekkend gebouw was. En het was iets om te prijzen, al waren het vooral de inbreng van Herodes en zijn bouwprojecten die de tempel tot een grootse tempel maakten.

Op dit specifieke moment was het niet zo'n indrukwekkende tempel, maar hij was bruikbaar. En ze konden het offerstelsel weer herstellen, voor nog eens ongeveer vijfhonderd jaar. Dit is de natuurlijke scheiding in het boek.

Om verder te lezen

Alle bijbelteksten die in deze lezing aan bod komen, in de volgorde waarin ze gebruikt zijn.

- Ezra 4:1-2
- 2 Koningen 17:33
- Ezra 4:3
- Ezra 4:4
- Ezra 4:5
- Ezra 4:6
- Ezra 4:7-8
- Ezra 4:9-10
- Ezra 4:11
- Ezra 4:11-12
- Ezra 4:13
- Ezra 4:14-16

- Ezra 4:17
- Ezra 4:18-20
- Ezra 4:21
- Daniël 3:29
- Ezra 4:22
- Ezra 4:23
- Ezra 4:24
- Ezra 5:1-2
- Haggaï 1:2-6
- Haggaï 1:7
- Haggaï 1:8
- Zacharia 1:2-6
- Ezra 5:3-4
- Ezra 5:5-6
- Ezra 5:7
- Ezra 5:8
- Ezra 5:9-12
- Ezra 5:13-16
- Ezra 5:17
- Ezra 6:1-3
- Ezra 6:4-5
- Ezra 6:6-10
- Ezra 6:11
- Ezra 6:12
- Ezra 6:13-14
- Ezra 6:15-17
- Ezra 6:18-19
- Ezra 6:20-22

Lezing © Steve Gregg / The Narrow Path. Nederlandse vertaling © 2026 Vers voor Vers. De bijbeltekst in deze uitgave is ontleend aan de Bijbel in de Herziene Statenvertaling, © 2010/2016 Stichting HSV.